

S.E.

Ze dne 27.10.1956

14.50 hod.

Dělnické vysílání.

Odpor dělnictva a ostatního obyvatelstva ve státech doposavad satilitní přešel do své revoluční fáze. Gomulka v Polsku zvítězil nad moskevským pokusem o vojenskou intervenci jenom díky tomu, že se za něj v kritické chvíli postavilo obyvatelstvo. Imre Nagy v Maďarsku je nucen vyjednávat s představiteli revoluce, protože, kdyby si nezajistil jejich podporu, stal by se zajatcem sovětských oddílů. Všude je lid naprostě rozhodujícím faktorem. Pósluchněte si k tomu komentář Roberta Loukoty.

To, co se dlouhá léta zdálo nemožným se během několika dní stalo skutečností. Odpor obyvatelstva se stal naprostě rozhodujícím faktorem politického vývoje. Může se zdát, že v Polsku to je Gomulka. Míň se zdát, že v Maďarsku je to Imre Nagy, stateční hrdinové národního komunismu a národního zápasu o nezávislost. Zdání klame. Kdyby totiž byla pravda, že hlavní zásluhu na obrovském obrazu ve vývoji mají tito dva muži Gomulka a Imre Nagy. Pak by si museli Čechoslováci zoufati. Protože lidé, kterí by dnes mohli zahrát úlohu Gomulky u nás byli povražděni za slánskýady, a člověk, který u nás po Stalingradské smrti učinil první opatrné kružky k tomu, aby zahrál úlohu Imre Nagy, totož Antonín Zápotocký prokázal v následujícím období, že je to vždycky v minulosti byl kapitulant. Naštěstí není pravda, že Gomulka a Imre Nagy jsou tím, kdo rozhoduje. Faktorem, který rozhoduje je revoluční obyvatelstvo. Revoluční obyvatelstvo si v Polsku u Vladislava Gomulky vybírá dan za to, že mu dopomohl k vítězství a tlačí Gomulku dál a dále na cestě státní nezávislosti. Tak daleko vlastně původně Gomulka nechtěl jít. V Maďarsku Nagyovi dopomohl k vítězství revoluční lid proti vůli Moskvy. Nagy musí mít proto životní zájem na tom, aby se vyhnul diktátu sovětské moci. Jediný, kdo mu v této chvíli může pomoci je revoluční obyvatelstvo. Nagymu nezbývá než aby vyjednal s vedením revolučního povstání o podmínky přiměří. Jinak by se totiž vydal na milost a nemilost sovětské moci. Jinými slovy, rozhodujícím faktorem situace je revoluční lid. Dělnici a studenti. Vojenské oddíly, které se přidaly k revoluci, podzemní organizace, jedním slovem revoluční lid. Revoluční lid diktuje pohyb Imre Nagyho a jeho přívrženců. Revoluční lid je rozhodujícím faktorem. Události se řítí takovým tempem, že i kdyby se v Československu nějaký Imre Nagy nebo Gomulka právě v těchto okamžicích vyklubával nebude mít čas na to, aby se dlouho rozmyšlel a připravoval si své taky dopředu, jako to dělal Gomulka. Jestliže by někdo čekal na to, ež se v Československu dostaví podobná situace, podobná konstelace ve vládě a ve straně, jako v Polsku, v Maďarsku, čekal by možná příliš dlouho a zbytečně. Jsou období trpělivosti.

V Polsku, jak je patrno ze všech vládních projevů, počínaje povstáním v Poznani, v Poslisku vyhrála netrpělivost. Polská a maďarská revoluční situace se tedy vyznačuje tím, že v obou případech nátlak revolučního lidu pracuje prostřednictvím vládních figur Gomulky a Nagyho. Gomulka z Nagy zůstávají nástrojem revolučního nátlaku. Uspěch revolučního hnutí je možno zjišťovat na pohybech Gomulky a Nagyho tak, jako se zjišťuje tlak páry podle pohybů ručičkometru. Jestliže v jiné zemi a v jiné situaci nejsou žádny figury, jako je Gomulka nebo Nagy, pak se tam žádne vládní figury nemohou stát nástrojem revolučního hnutí. Revoluční hnutí si z nich nemůže udělat svůj živý symbol. Není-li v některé zemi za železnou oponou žádný materiál, žádne dřevo, se kterého by se dal vyrezat místní Gomulka nebo Nagy. Nemůže si tam z nich revoluční hnutí učinit nástroj svých cílů. Přetlak revoluční situace může arcit přes noc udělat revolucionáře i z vládních hofrátů. Je to možné, avšak není to jisté. Naprosto to není jisté. Upnout všechny naděje na to, že se objeví nějaký Gomulka, nebo Nagy. To znamená připravovat si eventuálně důsne zklamání. Kdyby všechno mělo záležet jenom na tom, že se objeví z čista jasna mezi komunisty nějaký Gomulka, nebo Nagy, byly by vyhlídky velmi zlé. Na štěstí, na štěstí výhradně na tom nezáleží. Rozhodujícím faktorem je odhodlání revolučního lidu. Revoluční lid v sobě má schopnost, aby se bez takových prostředníků, jako je Gomulka, nebo Nagy úplně obešel. Revoluční nátlak nemusí v každém případě pracovat prostřednictvím komunistických osobnosti. V Polsku se volalo chceme Gomulkou. Myslelo se tím, chceme nezávislost a svobodu. V Maďarsku se volalo, chceme Nagyho. Myslelo se tím, chceme nezávislost a svobodu. O co totiž v takové situaci jde není dostať do čela státu novou figurou, nýbrž vytvořit revoluční demokratické instituce. Jestliže je někdy revoluční lid nuten obejít se bez Gomulky a Nygy nezbývá mu než vytvořit revoluční demokratické instituce bez nich a přímo. Barikády, pouliční demonstrace, pravidly to jsou jenom vnější a nepodstatné znaky převratů. Jediná věc, na které záleží je to, aby revoluční lid, v revoluční situaci vytvořil své vlastní demokratické revoluční orgány. Revoluce je možná bez barikád, bez pouličních scén, buď je možná i bez násilí. K demokratické revoluci stačí, aby si revoluční lid vytvořil své vlastní demokratické orgány a organisače. V Rusku v carském Rusku byla revoluce 1905, dělníci nevolali chceme Trockého, dělníci volali at žijí dělnické rady. A co je důležité dělníci nejenom, že volali, a dělníci si také v tvorivých ty dělnické rady zvolili. Za revoluce roku 1917, v únoru se nevolalo, chceme Miljukova, dělali se demokratické rady dělníků a vojáků. Nejsou-li po ruce osobnosti, které by revolučnímu lidu posloužily nástrojem zůstává klíčem k vítězství, aby si lid vytvořil své nástroje sám. Říkejte tomu dělnické rady, říkejte tomu svobodné odbory, říkejte tomu výbory lidu. Vytvořit si demokratické revoluční orgány zdola, znamená se obejít bez pomoci s hora.